

((شناخت فعل))

در فارسی فعل ماضی یا مضارع شش صیغه دارد؛ مثل: رفتم، رفتی، رفت / رفتیم، رفتید، رفتند

اما در زبان عربی فعل چهارده تا صیغه دارد؛ می‌دونید چرا؟! چون عرب‌ها خیلی از ما دقیق‌تر صحبت می‌کنند! مثلاً وقتی ما می‌گیم «رفتند» معلوم نیست اینایی که رفتند، زن بودند یا مرد، دو نفر بودند یا بیشتر یا چی! ولی عرب‌ها همه‌ی این‌ها رو توی فعل هاشون مشخص می‌کنند، یعنی: مؤنث یا مذکر بودند و مفرد و مثنی (دو نفر) یا جمع بودن رو! (حالا هی بگید عربی درس شیرینی نیست!) ولی یه اشکالی است اونها اول در مورد شش صیغه اول غیبت میکنند بعدش میان در مورد ۶ صیغه بعدی یعنی مخاطبشون حرف می‌زنند سپس در مورد خودشون که اونم همیشه متکلم (حالا اگر یک نفر باشد میشه من و متکلم وحده اما اگر چند نفر باشند میشه ما و متکلم مع‌الغیر حرف می‌زنند.

فعل ماضی

صرف فعل ماضی در عربی به شکل جدول زیر است. سعی کنید نشانه‌های هر صیغه را با دقت به خاطر بسپارید؛ چون توی صرف همه‌ی فعل‌های ماضی دیده می‌شوند: (حالا به شیوه انگشتی هم یاد گرفتید ایرادی نیست)

متکلم	
۱۳- فَعَلْتُ	وحده
۱۴- فَعَلْنَا	مع الغير

مخاطب		
مؤنث	مذكر	
۱۰- فَعَلْتُ	۷- فَعَلْتَ	مفرد
۱۱- فَعَلْتُمَا	۸- فَعَلْتُمَا	مثنی
۱۲- فَعَلْتُنَّ	۹- فَعَلْتُمْ	جمع

غایب		
مؤنث	مذكر	
۴- فَعَلْتُ	۱- فَعَلَ	مفرد
۵- فَعَلْتَا	۲- فَعَلَا	مثنی
۶- فَعَلْنَ	۳- فَعَلُوا	جمع

هر صیغه‌ای از فعل، در عربی، یه اسمی دارد. مثلاً صیغه‌ی شماره‌ی (۱) می‌شه: مفرد غایب یا للغائب. یا صیغه‌ی شماره‌ی (۲) می‌شه: مثنای مذکر غائب یا للغائبین (به جدول با دقت نگاه کنید)

توجه: همین جا، تا خیلی نگذشته پیشنهاد می کنم که اسم و شماره ی صیغه ها رو به خاطر بسپارید چون خیلی استفاده داره. خلاصه از ما گفتن بود.

مخاطب		غایب		
		مؤنث	مذکر	
متکلم	وحده	لِلْمَخَاطِبَةِ	لِلْمَخَاطَبِ	مفرد
	مع الغير	لِلْمَخَاطِبَتَيْنِ	لِلْمَخَاطِبَيْنِ	مثنی
		لِلْمَخَاطِبَاتِ	لِلْمَخَاطِبِينَ	جمع

ضمیر های تمامی فعل ها در ماضی، مضارع، مستقبل و... مشترک هستند که به شرح زیر می باشد:

مخاطب		غایب		
		مؤنث	مذکر	
متکلم	وحده	أنتِ - ۱۰	أنتَ - ۷	مفرد
	مع الغير	أنتِما - ۱۱	أنتُما - ۸	مثنی
		أنتنَّ - ۱۲	أنتم - ۹	جمع

مخاطب		غایب		
		مؤنث	مذکر	
متکلم	وحده	أنا - ۱۳	هو - ۱	مفرد
	مع الغير	نحن - ۱۴	هما - ۲	مثنی
			هم - ۳	جمع

چند نکته درباره ی فعل ماضی

۱ - دو تا صیغه ی ۸ و ۱۱، یعنی للمخاطبتین و للمخاطبتین، دقیقاً مثل هم هستند (فعلتُما) و فقط توی جمله و با توجه به معنی قابل تشخیص هستند.

- أَيْتُهَا الْمُؤْمِنَانِ! هَلْ أَنتُمَا ذَهَبْتُمَا إِلَى الْمَسْجِدِ؟ (ای دو (مرد) مؤمن! آیا شما به مسجد رفتید؟) ← للمخاطبتَينِ

- أَيْتُهَا الْمُؤْمِنَتَانِ! هَلْ أَنتُمَا ذَهَبْتُمَا إِلَى الْمَسْجِدِ؟ (ای دو (زن) مؤمن! آیا شما به مسجد رفتید؟) ← للمخاطبتَينِ

۲- صیغه ی اول در فعل ماضی، حرف آخرش همیشه فتحه داره: نَظَرَ - ذَهَبَ - حَسُنَ و ... اما حواستون باشه که حرکتِ حرف دومش ممکنه فرق کنه. مثلاً: نَظَرَ - حَسُنَ - عَلِمَ و ...

توجه: این مبحث (فعل) هیچ وقت به طور مستقیم مورد تستِ کنکور قرار نمی گیره! واسه همینم ما از آوردن نمونه ی تستی در این مبحث (که خیلی کار بیهوده ایه!) خودداری می کنیم.

فعل مضارع

فعل مضارع در عربی با یکی از چهار حرف «أ - ت - ی - ن» که به آن ها «حروف مضارع» گفته می شود، شروع می شود و صرف چهارده صیغه ی آن به این صورت است:

متکلم		مخاطب		غایب	
		مؤنث	مذكر	مؤنث	مذكر
وحدہ	۱۳- أَفْعَلُ	مفرد	۷- تَفْعَلُ	۴- تَفْعَلُ	۱- يَفْعَلُ
مع الغیر	۱۴- نَفْعَلُ		۱۰- تَفْعَلِينَ	۵- تَفْعَلَانِ	۲- يَفْعَلَانِ
			۱۱- تَفْعَلَانِ		
		جمع	۹- تَفْعَلُونَ	۳- يَفْعَلُونَ	۶- يَفْعَلْنَ

چند نکته درباره ی فعل مضارع

۱- صیغه های (۴) و (۷) عین هم هستند و تنها راه تشخیص شون دَقْتُ به جمله ست:

- هَلْ أَنْتَ ذَهَبْتَ؟ (آیا تو می روی) ← للمخاطب (با توجه به أَنْتَ)

- تَذَهَبُ فَاطِمَةُ إِلَى الْبَيْتِ. (فاطمه به خانه می رود.) ← للغائبة (با توجه به فَاطِمَةُ)

۲- صیغه های (۵)، (۸) و (۱۱) هم شبیه به هم هستند: همه بر وزن تَفْعَلَانِ. بازم باید به معنی و شواهد جمله توجه کنید تا بفهمید کدام به کدومه:

- أُخْتِي وَ صَدِيقَتُهَا تَذَهَبَانِ إِلَى الْمَدْرَسَةِ. (خواهرم و دوستش به مدرسه می روند.) ← للغائبتَينِ

- أَيْهَا الْمُؤْمِنَانِ! هَلْ تَذْهَبَانِ إِلَى الْمَسْجِدِ؟ (ای دو (مرد) مؤمن! آیا به مسجد می روید؟) ← للمخاطبتین
- أَيْتَهَا الْمُؤْمِنَتَانِ! هَلْ تَذْهَبَانِ إِلَى الْمَسْجِدِ؟ (ای دو (زن) مؤمن! آیا به مسجد می روید؟) ← للمخاطبتین

۳- «نَ» فقط در دو تا صیغه ی ۶ و ۱۲ یعنی جمع های مؤنث، ضمیر متصل و فاعلِ اَوْن صیغه هاست! مثل:
يَذْهَبْنَ، يَكْتُبْنَ و ... این «نَ» تحت هیچ شرایطی تغییری نمی کنه و از فعل هم حذف نمی شه! یادتون نره!

خوش باشید - حشمتی

حشمتی - عربی